

عمره تحریم می‌شود؟ / مروری بر مواضع مسئولان، شخصیت‌ها و مراجع

حدود دو هفته از ماجرای فرودگاه جده می‌گذرد و با وجود آن‌که نامه‌نگاری‌هایی با مقامات سعودی شده، اما دولت عربستان تا امروز نه تنها عذرخواهی نکرده، بلکه سکوت تنها موضع‌اش نسبت به این ماجرا بوده است.

همشهری آنلاین: حدود دو هفته از ماجرای فرودگاه جده می‌گذرد و با وجود آن‌که نامه‌نگاری‌هایی با مقامات سعودی شده، اما دولت عربستان تا امروز نه تنها عذرخواهی نکرده، بلکه سکوت تنها موضع‌اش نسبت به این ماجرا بوده است.

ایسنا نوشت: خبرهای رسمی درباره تعرض دو مأمور سعودی به دو نوجوان پسر ایرانی در فرودگاه جده خیلی دیر درز کرد که شاید به خاطر برخی مصلحت‌اندیشی و ملاحظه‌ها بود. این در حالی بود که رییس سازمان حج و زیارت دلیل تاخیر در اطلاع‌رسانی را "حفظ حریم خانوادگی آسیب‌دیدگان و تبعات آن در حوزه اجتماعی" بیان کرده است.

سعید اوحدی پس از آن‌که رفتار این سازمان درباره این ماجرا "منفعل" اعلام شد، در پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان حج و زیارت جزییاتی از آن ماجرا را شرح داد و سپس در نامه‌ای خطاب به وزیر حج عربستان، تعلل بیشتر در اعلام موضع رسمی نسبت به این حادثه تلخ را شرم‌آور و خلاف شرع خواند و تهدید به لغو عمره از طرف ایران کرد.

در نامه‌اش که روز پنجشنبه 20 فروردین‌ماه برای "بندر بن محمد حجار" فرستاده، نوشته است: «انتظار می‌رفت جنابعالی که همواره نسبت به تأمین حقوق و امنیت زائران تأکید داشته‌اید، با دستور قاطع، محاکمه سریع این دو فرد مجرم به اشد مجازات که کمترین مطالبه به حق زائران عمره‌گزار است و موجب آرامش و اطمینان زائران درخصوص اهتمام و حساسیت وزارت حج عربستان نسبت به صیانت از حقوق زائران می‌شود را پیگیری می‌کردید.

جنابعالی نیز تأکید می‌فرمایید که عدم اقدام و پاسخگویی به موقع در مورد اینگونه جرائم موجب تقویت این شبهه خواهد شد که اهتمام و عزم جدی جهت تأمین امنیت زائران مشاهده نمی‌شود و پر واضح است که اعزام عمره‌گزاران زمانی می‌تواند تداوم داشته باشد که حقوق اولیه آنان شامل تأمین امنیت اخلاقی، جانی و اراده عملی به منظور حفظ حقوق اولیه زائرین وجود داشته باشد.»

رییس سازمان حج در بخش دیگری از این نامه تهدید کرده که دولت عربستان با تعلل بیشتر در برخورد با این ماجرا، عمره را به چالش خواهد کشید.

این نامه گویای آن است که سازمان حج و زیارت قبلاً با وزارت حج عربستان مکاتبات دیگری درباره ماجرای فرودگاه جده داشته، در بخشی از این نامه آمده است: «شایان ذکر است در مکاتبات قبلی که بلافاصله ساعتی بعد از وقوع حادثه ارسال شد و مرتباً در حال پیگیری است، رسیدگی عاجل نسبت به این موضوع مهم و اشد مجازات برای دو مأمور مجرم و فاسد دستگیر شده و عذرخواهی رسمی عربستان بصورت جدی مطالبه شده است.» اما دولت عربستان تا امروز مواضع خود را درباره واقعه فرودگاه جده به طور رسمی اعلام نکرده است.

اگرچه حسین امیرعبداللهیان، معاون عربی آفریقایی وزیر امور خارجه کشورمان در همان روز پنجشنبه 20 فروردین‌ماه اعلام کرد: با پیگیری‌های فشرده صورت گرفته یک مقام عالی‌رتبه سعودی چهارشنبه شب در دیدار سفیر کشورمان در ریاض اعلام کرد: عاملان تعرض به دو نوجوان عمره‌گزار ایرانی شناسایی و بازداشت شده‌اند و به اشد مجازات خواهند رسید.

اما ماجرا به همین جا ختم نمی‌شود، چرا که ایران برای تأمین امنیت زائران‌اش خواهان برخورد جدی‌تری از سوی عربستان با این ماجرا است. به طوری که روز جمعه 21 فروردین‌ماه نماینده ولی فقیه در امور حج و زیارت سرانجام سکوت‌اش را درباره ماجرای فرودگاه جده شکست و اقدام مأموران متخلف فرودگاه جده عربستان را محکوم کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدعلی قاضی‌عسکر پس از گذشت دو هفته از وقوع ماجرای فرودگاه جده درباره تحریم عمره سرانجام اعلام موضع کرد؛ موضعی که لحن آن شاید بیشتر تحت تأثیر انتظار عمومی از مسوولان ایرانی در برخورد با این ماجرا بود.

او تأکید کرده است: باید متخلفان این حادثه به اشد مجازات برسند و استمرار سفرهای عمره مفرده به عملکرد مقام‌های

سعودی در برخورد با این موضوع بستگی دارد.

سرپرست حجاج ایرانی گفته است: در صورتی که مقام‌های سعودی برخورد قاطعی با این موضوع نداشته باشند، استمرار سفرهای عمره مفرده به مصلحت کشور و مردم ایران نیست.

قاضی‌عسکر همچنین تاکید کرده است: اگر متخلفان این حادثه زشت و بی‌سابقه به اشد مجازات برسند، کمی احساسات ملت بزرگ ایران فروکش می‌کند؛ اما در غیر این صورت کنترل کردن احساسات مردم آسان نیست و امکان دارد که تصمیمات دیگری در این زمینه گرفته شود.

از سوی دیگر آیت‌الله موسوی بجنوردی، عضو مجمع روحانیون مبارز درباره‌ی تعرض دو مامور عربستان به دو نوجوان عمره‌گذار ایران گفته است: کاری که نسبت دادند اگر آن‌ها انجام داده باشند از نظر اسلام حکمش "اعدام" است.

او تاکید کرده: لازم است دولت جلوی عمره را بگیرد و مردم نیز نروند.

آیت‌الله مکارم‌شیرازی نیز در واکنش به حادثه ناگوار فرودگاه جده نیز این مساله را مطرح کرد که "ما نمی‌خواهیم مساله تحریم عمره را پیش بکشیم، اما آیا باید به هر قیمت رفت و به هر ذلتی تن داد؟"

اما در میان سکوت دولت عربستان و وزارت حج این کشور که باید ضامن امنیت زائران جهان اسلام در سرزمین وحی باشد، موج اعتراض‌ها در ایران همچنان ادامه دارد، امروز شنبه 22 فروردین‌ماه گروهی از مردم تهران در مقابل سفارت عربستان تجمع کردند و خواستار رسیدگی به بی‌حرمتی نسبت به دو نوجوان ایرانی شدند.

پیشتر از این، تعدادی از نمایندگان مجلس برای طرح یک فوریتی لغو سفر حج عمره تا اطلاع ثانوی امضا جمع کردند و خواستند که دولت ایران از مواضع خود کوتاه نیاید و موضع مستحکم‌تری نسبت به این ماجرا داشته باشد.

جمهوری اسلامی ایران یک‌بار قبلاً "حج واجب" را تحریم کرده بود. 28 سال پیش و پس از کشتار 275 حاجی ایرانی در مراسم "برائت از مشرکان" حج 1366 و به دستور امام خمینی (ره). آن واقعه روابط ایران و عربستان را رو به تنش برد.

دولت عربستان که مواضع سیاسی هم‌سوایی با دولت ایران ندارد، اگرچه هیچ‌گاه از اجرای قوانین خود در مواجهه با زائران ایرانی صرف نظر نکرده، اما تا کنون درباره اتفاقات حج و عمره اندکی برخورد محافظه‌کارانه داشته و طرف ایرانی نیز تا به حال سعی کرده مواضع سیاسی‌اش را در سفرهای زیارتی حج و عمره دخالت ندهد.

اما اکنون به نظر می‌رسد طاقت دولت عربستان به سر آمده و خشم سیاسی‌اش را قصد دارد در سفرهای حج و عمره نشان دهد؛ مثل همان برخوردی که با زائران فلسطینی و سوری داشته است.

عربستان در اواخر سال گذشته به بهانه کمبود نیرو در سفارت و کنسولگری کشورش در ایران، روند صدور ویزای زائران عمره‌گذار ایرانی را متوقف کرد و باعث شد سفر عمره برای ایرانی‌ها به مدت 10 روز تعطیل شود. از سوی دیگر یک هواپیمای حامل زائران ایرانی را که سازمان هواپیمایی کشورش به آن مجوز داده بود و از ابتدای عملیات عمره در حال انتقال زائران به عربستان بود، به بهانه عمر بالا و نداشتن استاندارد جهانی بازگرداند و به آن اجازه فرود در فرودگاه این کشور را ندارد.

هرچند مقامات سازمان حج و زیارت و وزارت خارجه ایران سعی کردند تا به دست آوردن اطلاعات دقیق از بیان واکنش درباره این اتفاق خودداری کنند؛ اما این مساله باعث تعجب هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران شده است؛ چراکه مدیرکل روابط عمومی شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد: این امر کارشکنی و بهانه‌آوری سعودی‌هاست و هیچ‌گونه مشکل نقص فنی، ویزا و ... نداشتیم. به زعم ما سخت‌گیری‌های جدید عربستان قطعاً بی‌ارتباط با شرایط سیاسی حاکم بر منطقه نیست.

حال بسیاری از هموطنان منتظر هستند تا ببینند در سرانجام این ماجرا چه روشی، عزت اسلامی و ملی ایرانیان را تضمین و تثبیت خواهد کرد.